

Onderwerp : Heroverweging maatschappelijke accommodaties

B&W vergadering : 5 juli 2011

Dienst / afdeling : SE/MOD

Aan de gemeenteraad,

1. Inleiding

In de door uw raad vastgestelde programmabegroting 2011 handelt paragraaf 4.3.3. over bezuinigingsvoorstellen. Hierin is aangekondigd dat kritisch gekeken zou worden naar de diverse welzijnsaccommodaties in de wijken en dat waar nodig accommodaties gesloten zullen worden of strikter gestuurd zal worden op multifunctioneel gebruik van overige accommodaties. Concreet betekent dit dat in het kader van deze bezuinigingen € 150.000,- gevonden dient te worden in het huidige accommodatiebeleid.

In het huidige accommodatiebeleid (2009) is al een besparing van € 100.000,- opgenomen ten gunste van beheer.

De taakstellende bezuiniging van € 150.000,- vormt tevens de aanleiding om breder te kijken naar accommodaties met een maatschappelijke functie en nodigt uit tot heroverweging van nut en noodzaak van het (in bezit) hebben van accommodaties. Het huidige accommodatiebeleid biedt hiervoor al de basis en stelt dat gestuurd moet worden op meer multifunctioneel gebruik van accommodaties ten behoeve van de optimalisatie van het accommodatieaanbod en gebruik.

Van maart tot en met juni 2011 heeft een inventarisatie plaatsgevonden en is in beeld gebracht op welke wijze verantwoord invulling kan worden gegeven aan de te realiseren bezuiniging. In dit voorstel treft u die wijze met toelichting aan. Wij stellen u voor om in te stemmen met 'de wijze waarop' de bezuinigingen doorgevoerd worden. Na vaststelling door uw raad, zullen wij hieraan op een zorgvuldige manier uitvoering geven. In vorm van werkgroepen wordt per wijk en op stedelijk niveau met betrokken partijen invulling gegeven aan de uitvoering om uiteindelijk de bezuinigingsdoelstelling voor 2013 te halen.

2. Beleidsmatige context

De heroverweging van maatschappelijke accommodaties doorkruist diverse inhoudelijke beleidsvelden, met elk haar eigen visie op (het hebben van) een accommodatie. Denk maar aan het Wmo beleidplan, nota Integraal Jeugdbeleid, Accommodatiebeleid, WWZ nota, Nota Integrale kindcentra, Integraal Huisvestingsplan, beleidsnota Sport in beweging, nota Wijkgericht Werken etc. Het multifunctioneel gebruik van accommodaties wordt tot nu toe nog niet expliciet gestimuleerd of afgedwongen. Het uitgangspunt van multifunctioneel gebruik van scholen, wijkhuizen, jongerencentra en sportaccommodaties is wel beleidsmatig verankerd in deze nota's. Niet alleen wordt het kritisch kijken naar het bezit van maatschappelijke accommodaties ingegeven door de bezuinigingstaakstelling, maar tevens rijst de vraag of het 'hebben van een accommodatie' nog past bij het desgewenste inhoudelijke beleid. In deze paragraaf wordt aangehaakt op een aantal bestaande beleidsvelden.

2.1 Jeugdbeleid

De LEVgroep heeft een methodiekwijziging die aansluit bij de vraag van de gemeente om te werken volgens de werkwijze 'Welzijn Nieuwe Stijl'. 'Welzijn Nieuwe Stijl kent acht bakens (kenmerken). Deze geven richting aan de kwaliteit van de welzijnssector en zijn daarmee ook voor gemeenten in hun rol als opdrachtgever

relevant¹. Met betrekking tot de jongerenwerkers heeft dit tot gevolg dat zij outreachend en vanuit participatie gaan werken. Dit houdt in dat we vanaf nu meer dan voorheen jongeren op straat opzoeken. Niet langer zetten we de deuren van een jongerenhok open in de verwachting dat jongeren daar naar toe komen voor activiteiten. Om het multifunctioneel gebruik van accommodaties in de hele stad te bevorderen, om de bezettingsgraad van die accommodaties te verbeteren, om nog gericht in mensen (in plaats van in stenen) te investeren en om nog beter aansluiting met de jeugd in onze stad te vinden, kiezen we ervoor alle jongerenaccommodaties in Helmond te sluiten (en geen nieuwe te bouwen).

Ruimte voor spelen en ontmoeten wordt gerealiseerd door (meer) multifunctioneel gebruik te maken van gebouwen en (buiten)sportvoorzieningen. Er moeten meer mogelijkheden komen voor jongeren om gebruik te maken van basisvoorzieningen (scholen, binnen- en buitenruimten voor ontmoeting, sport & cultuurvoorzieningen) en openbare ruimte (programmabegroting 2011, bijlage 5). Jongerenwerk dient meer vanuit de breedte benaderd te worden en niet meer vanuit de gedachte van een accommodatie. In de vorm van netwerken die stadsbreed functioneren, maar desgewenst ook wijkgebonden kunnen zijn. Locatiegebonden activiteiten kunnen blijven behouden, doordat gebruik kan worden gemaakt van diverse andere accommodaties door de gehele stad (bijvoorbeeld poppodium, sportvoorzieningen, scoutinggebouwen, wijkaccommodaties). Dit betekent een andere invulling van het jongerenwerk. Aansluitend hierop wordt voorgesteld alle jongerenaccommodaties anders in gebruik te nemen, af te stoten danwel te sluiten, te weten: Jovic, Badhuis, Tienerhuis, waarbij een afweging van nut en noodzaak van de skatebaan meegenomen wordt. OJC Connect wordt reeds geïntegreerd in het multifunctionele Wijkhuis Brede School Helmond West. Ons voorgenomen besluit jongeren centrum Orion niet meer als zodanig terug te bouwen past geheel in deze lijn. Daarom stellen wij aan uw raad voor ons voorgenomen besluit over te nemen.

Beslispunt 1: In te stemmen om samen met de LEVgroep invulling te geven aan een nieuwe werkwijze ten aanzien van jongerenwerk en over te gaan tot het gefaseerd sluiten van jongerenaccommodaties.

Beslispunt 2: Te besluiten jongeren centrum Orion niet meer terug te bouwen.

2.2. Accommodatiebeleid 2009

Bij de vaststelling van het Accommodatiebeleid 2009 is een tweetal principiële keuzes gemaakt, die leiden tot die genoemde besparing van € 100.000,--. Kort samengevat houden die gemaakte de keuzes het volgende in:

1. Sturen op beleid en op meer multifunctioneel gebruik van wijkaccommodaties. De wijkaccommodatie moet haar deuren (nog meer) openstellen voor (buurt)verenigingen, (buurt)bewoners en vrijwilligers die activiteiten organiseren, maar dit geldt ook vice versa. Eén sterk wijkhuis per wijk. De buurt moet meer gebruik gaan maken van en weten dat ze terecht kan bij de wijkaccommodatie. Na 2012 wordt overgegaan tot sluiting of samenvoeging van accommodaties (beleidskeuze 6, 7 en 12);

Nota Accommodatiebeleid

"Beleidskeuze 6: Uitgaan van in principe maximaal 1 gesubsidieerd wijkhuis per wijk".
"Beleidskeuze 7: Het principe om vrijwilligersorganisaties niet langer in de huisvestingskosten te subsidiëren bij gebruik van andere accommodaties dan de gemeentelijke wijkhuizen en (multifunctionele) accommodaties".
"Beleidskeuze 12: In te stemmen met de drie overwegingen om na 2012 tot sluiting of tot samenvoeging van accommodaties over te gaan".

2. Het inrichten van een facilitair bureau, Accommodatie Service Bureau, voor de gesubsidieerde wijkaccommodaties (beleidskeuze 8). Het is denkbaar dat het Accommodatie Service Bureau ook diensten voor andere accommodaties gaat leveren (bijv. op terrein van beheer, schoonmaak, beveiliging, verhuur/reservering).

Nota Accommodatiebeleid

"Beleidskeuze 8: In te stemmen met het inrichten van een facilitair bureau voor wijkaccommodaties, volgens het principe van een centrale, facultatieve beheerpool".

¹ De acht bakens van 'Welzijn Nieuwe Stijl' zijn: 1. gericht op de vraag achter de vraag, 2. gebaseerd op de eigen kracht van de burger, 3. direct erop af, 4. formeel en informeel in optimale verhouding, 5. doordachte balans van collectief en individueel, 6. integraal werken, 7. niet vrijblijvend maar resultaat gericht, 8. gebaseerd op de ruimte voor de professional.

2.2.1 Uitvoering accommodatiebeleid

Ad 1)

Ten aanzien van keuze 1 wordt op de volgende wijze invulling gegeven:

Brouwhuis:

In de wijk Brouwhuis is een groot aanbod aan accommodaties en daarom wordt kritisch gekeken naar sluiting c.q. het geven van een andere invulling van of het verbeteren van de bezetting van deze accommodaties. Door integratie van activiteiten in De Loop dient deze accommodatie meer als een wijkaccommodatie te gaan functioneren. Op deze wijze wordt de exploitatie van De Loop verbeterd en krijgt de buurt er één levendige, gezonde wijkaccommodatie voor terug. De samenwerking en onderlinge cohesie van verenigingen in een wijk wordt hiermee bevorderd. De Zonnestein wordt als zodanig gesloten (afstoten of andere functie), evenals het Tienerhuis (zie Jeugd). Tevens vindt een afname plaats van het leerlingenaantal en zullen leegstaande schoollokalen / scholen ook betrokken worden bij de uitvoering.

Binnenstad centrum:

Het beleid toepassend op de accommodaties in de Sint Annawijk leidt tot eenzelfde conclusie. In het accommodatiebeleid wordt aangegeven dat Buurthuis Sint Anna een wijkaccommodatiefunctie heeft en dat de accommodatie waarin buurtvereniging Hoogeind is gehuisvest (voormalige Annaschool) een buurthuisfunctie heeft. Buurthuis Sint Anna dient te voldoen aan de voorwaarden van een wijkaccommodatie en haar deuren open te (gaan) stellen voor verenigingen uit de wijk. Verenigingen gehuisvest in de voormalige Annaschool dienen gebruik te gaan maken van Buurthuis Sint Anna. De samenwerking en onderlinge cohesie van verenigingen in een wijk wordt hiermee bevorderd en de exploitatie van Buurthuis Sint Anna wordt verbeterd. De locatie van de voormalige Annaschool kan worden aangewend voor herontwikkeling.

Oost:

De accommodaties Bloemenwijk (Gladiolenstraat) en Con Brio (Braakse Boschdijk) worden anders ingevuld, zodat er met deze accommodaties geen subsidierelaties meer bestaat. De verenigingen dienen gebruik te gaan maken van een wijkaccommodatie. De peuterspeelzaal kan eventueel in een school met leegstand ondergebracht worden. De gebouwen kunnen dan op een andere wijze geëxploiteerd of mogelijk verkocht worden.

Het gebouw 'Aksent' (van Weerden Poelmanstraat) vervult eveneens geen functie van een wijkaccommodatie en kan afgestoten worden voor herontwikkeling. De verenigingen dienen gebruik te gaan maken van een andere bestaande (wijk)accommodatie. De huidige kinderdagopvang kan eventueel meegenomen worden in een herontwikkeling van de locatie.

Noord:

De wijk Noord kent drie wijkaccommodaties, namelijk: De Terp (Breitnerlaan), De Boerderij (Harmoniestraat) en de Kamenij (Jeroen Boschstraat). Het Accommodatiebeleid stelt 1 wijkhuis per 10.000 inwoners. Noord heeft 12.000 inwoners en hiermee wordt, naast een goede bezetting, het behoud van twee wijkhuizen gerechtvaardigd. Het betreft De Terp en de Boerderij. De Kamenij wordt als wijkaccommodatie afgestoten en hieraan zal een andere invulling worden gegeven.

In het algemeen geldt dat door de uitvoering van het accommodatiebeleid de wijkaccommodaties een (nog) betere bezetting krijgen, met als gevolg een betere exploitatie. Er wordt gestuurd op multifunctionaliteit waardoor meer samenhang tussen verenigingen en onderlinge cohesie in een wijk ontstaat. Eén sterk wijkhuis per wijk. De gemeente zal in overleg treden met de betrokken partijen en hierin een begeleidende rol innemen, ten behoeve van een zorgvuldige uitvoering van vorenstaande.

Ad 2)

Ten aanzien van keuze 2 is bij vaststelling van het Accommodatiebeleid ingestemd met het inrichten van een facilitair bureau voor wijkaccommodaties. Ten aanzien hiervan brengen wij u op de hoogte dat de wijze waarop wij hieraan invulling geven als volgt is: Het Accommodatie Service Bureau (ASB) zal worden ondergebracht als een aparte juridische entiteit bij de LEVgroep, de gemeente is de partij die de kaders en

de randvoorwaarden stelt, maar ook haar verantwoordelijkheid behoudt en toezicht moet houden op het ASB.

2.3 Wijkaccommodatie Mierlo Hout

De gemeente overweegt het terugkopen van het geprivatiseerde wijkhuis de Geseldonk. Het eigendom ligt bij een vrijwilligersbestuur en het dagelijks beheer en exploitatie bij een commerciële uitbater. Halverwege 2010 benaderde het bestuur de gemeente met het verzoek een onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheid om de wijkaccommodatie over te nemen. Het biedt een kans om invulling te geven aan een wijkaccommodatie voor Mierlo Hout, echter voor het naar behoren kunnen functioneren van de Geseldonk als wijkaccommodatie dient het gerenoveerd te worden.

Alvorens hiertoe een besluit te nemen, dient een mogelijke terugkoop in een breder perspectief geplaatst te worden. In Mierlo Hout zijn er diverse instellingen c.q. verenigingen die ideeën hebben over de invulling van een wijkaccommodatie. Samen met de Wijkraad, Savant Zorg / Stichting d'n Huysakker, RKSv Mierlo Hout, Schoolbesturen, Stichting Samenlevingsopbouw Mierlo Hout en de LEVgroep dient gekeken te worden op welke wijze invulling kan worden gegeven aan een verbeterde wijkaccommodatie.

2.4 Ruimtelijke Invalshoek

Naast de inhoudelijke beleidsvelden, spelen de beleidsvelden vanuit de ruimtelijke invalshoek een secundaire rol ten aanzien van de heroverweging van maatschappelijke accommodaties. Het functioneel anders inzetten van accommodaties, het sluiten of openen ervan of bijvoorbeeld het wijzigen van de eigendomsituatie, kan vanuit het welzijn, onderwijs en sport invalshoek een goede beslissing zijn, maar vanuit ruimtelijk oogpunt hoeft dit niet altijd zo te zijn. Bijvoorbeeld het sluiten van een accommodatie waarvoor geen duidelijke herbestemming of herontwikkeling voor ogen is, leidt ruimtelijk gezien niet tot verbetering. De genoemde wijze waarop invulling gegeven kan worden aan de taakstellende bezuiniging door optimalisatie van het accommodatieaanbod wordt ook vanuit deze invalshoek realistisch geacht.

3. Argumenten

- a) De nieuwe werkwijze die gegeven wordt aan jongerenwerk past in het recent vastgestelde jeugdbeleid en binnen de visie van de LEVgroep;
- b) De nieuwe werkwijze die gegeven wordt aan jongerenwerk en het sluiten van jongerenaccommodaties past in het Wmo beleid: investeren in mensen en niet in stenen.
- c) Het niet plegen van nieuwbouw voor jongeren centrum Orion past in de voorgestelde beleidslijn;
- d) De taakstellende bezuiniging van € 150.000,- wordt gerealiseerd;
- e) Het afstoten /sluiten / anders invullen van accommodaties of het beëindigen van subsidierelaties met verenigingen die geen gebruik maken van wijkaccommodaties past binnen het Accommodatiebeleid;
- f) Door een hogere bezetting van bestaande accommodaties (door verplaatsing & sluiting) verbetert de exploitatie van die accommodaties;
- g) Door in overleg met belanghebbende partijen in Mierlo Hout invulling te geven aan een verbeterde wijkaccommodatie wordt draagvlak gecreëerd en in een behoefte voorzien in Mierlo Hout.

4. Kanttekeningen

- a) De nieuwe invulling die gegeven wordt aan jongerenwerk vraagt een cultuuromslag in het denken bij met name de jongerenwerkers. Zij dragen uit hoe invulling wordt gegeven aan het jongerenwerk. DE LEVgroep heeft hiermee al een aanvang gemaakt. Om de nieuwe manier van jongerenwerk te laten slagen dienen goede alternatieven geboden te worden, die mogelijk extra kosten met zich meebrengen;
- b) Het afstoten /sluiten / anders invullen van accommodaties of het beëindigen van subsidierelaties met verenigingen dient zorgvuldig en gefaseerd uitgevoerd te worden. Maatwerk is belangrijk en dit vergt tijd. De bezuiniging dient in 2013 gerealiseerd te zijn;
- c) In het kader van verwachtingenmanagement is zorgvuldige communicatie naar de besturen, beheerders en vrijwilligers erg belangrijk. Niet juiste, of onvolledige communicatie kan verkeerde verwachtingen scheppen.

5. Middelen

De taakstellende bezuiniging van € 150.000,- dient gerealiseerd te zijn in 2013. Sluiting van de jongerenaccommodaties levert meer op dan de benodigde € 150.000,-. De maximale bezuiniging die gerealiseerd kan worden op het gebied van beheer & exploitatie (Wmo subsidie) is € 240.000,-. Echter dit is een theoretische bezuiniging, omdat nog niet inzichtelijk is hoeveel kosten flankerende maatregelen met zich meebrengen om de uitvoering zo zorgvuldig mogelijk te laten verlopen. Bijvoorbeeld, extra beheerkosten door meer multifunctioneel gebruik van wijkaccommodaties (hogere bezetting) of van andere accommodaties (poppodium) ten behoeve van openstelling voor jongerenactiviteiten, kosten van het aantrekken van een extra jongerenwerker voor een goede organisatie van het jongerenwerk etc. De kosten die gemaakt moeten worden passen in het Jeugdbeleid; "niet-accommodatiegebonden invulling van jongerenwerk", Wmo beleid; "investeren in mensen en niet in stenen" en het Accommodatiebeleid door te sturen op multifunctioneel gebruik van accommodaties. Afhankelijk van de snelheid van herbestemmen, verkoop of verhuur van de vrijgemaakte accommodaties komt hier te zijner tijd de structurele besparing van Vastgoed nog bij. De eventuele meeropbrengst bovenop de taakstellende bezuiniging van € 150.000,- door sluiting van alle jongerenaccommodaties, zal daarom aangewend worden voor investeringen in flankerende maatregelen ten behoeve van een zorgvuldige uitvoering van Heroverweging Maatschappelijke Accommodaties.

Daarnaast wordt geadviseerd, passend bij de nieuwe werkwijze van het jongerenwerk, jongerencentrum Orion niet meer terug te bouwen en de resterende middelen van het krediet € 450.000,- beschikbaar te stellen voor de uitvoering van 'Heroverweging Maatschappelijke Accommodaties'. Gebruikelijk is dat vrijvallende middelen terugvloeien naar de algemene middelen.

Uw raad zal twee keer per jaar geïnformeerd worden via de bestuursrapportages over de financiële gevolgen en de voortgang van de uitvoering van 'Heroverweging Maatschappelijke Accommodaties'.

6. Vervolgstappen

Planning in tijd

Om de bezuiniging voor 2013 gerealiseerd te hebben, zal direct na besluitvorming door uw raad een start worden gemaakt met de uitvoering van de voorstellen. Zeer belangrijk is de (tijds)volgorde en dit vergt grote zorgvuldigheid. Het is echt maatwerk. Bijvoorbeeld een vereniging die heeft moeten verhuizen vindt het onaangenaam als er vervolgens een half jaar of een jaar niets gebeurt met het pand. Andersom geldt dat het sluiten of anders invullen van een pand pas zinvol is als er een concrete herbestemming is of als een koper / commerciële huurder zich aandient.

Na vaststelling door uw raad ziet het vervolgproces er als volgt uit: Er zullen meerdere werkgroepen gelijktijdig met diverse deelprojecten in september 2011 starten:

- Deelproject 1: Jongerenwerk (uitvoering Welzijn Nieuwe Stijl & Jeugdbeleid)
Invulling nieuwe werkwijze jongerenwerk met gefaseerde sluiting van jongerenaccommodaties met bijbehorende alternatieven.
- Deelproject 2: Brouwhuis (uitvoering accommodatiebeleid)
Het grote aanbod van accommodaties leidt tot het sluiten van of verbeteren van de bezetting van accommodaties. Hierin zullen worden meegenomen: Verbeteren van de exploitatie van De Loop door een betere bezetting en multifunctionaliteit. De Zonnestein wordt afgestoten of krijgt een andere functie, evenals het Tienerhuis (zie Jeugd). Tevens vindt een afname plaats van het leerlingenaantal en zullen leegstaande schoollokalen ook betrokken kunnen worden bij de uitvoering.
- Deelproject 3: Inrichten ASB (uitvoering accommodatiebeleid)
- Deelproject 4: Wijkaccommodatie Mierlo Hout en ruimtebehoefte scholen Mierlo Hout
- Deelproject 5: Overige accommodaties (uitvoering accommodatiebeleid)
In uitvoering brengen van het accommodatiebeleid ten aanzien van Bloemenwijk, Con Brio, Buurthuis Sint Anna, Voormalige Annaschool en Aksent (zie paragraaf 2.2)

Uw raad zal twee keer per jaar geïnformeerd worden via de bestuursrapportages over de financiële gevolgen en de voortgang van de uitvoering van "Heroverweging Maatschappelijke Accommodaties".

Wij verzoeken u in te stemmen met dit voorstel.

De adviezen van de commissie samenleving en de commissie middelen, ondersteuning en economie zullen, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
de burgemeester, de secretaris,
Drs. A.A.M. Jacobs. A.A.M. Marneffe RA.

Bijlage:

- Nota accommodatiebeleid 2009 (voor raads –en commissieleden ter inzage in de visiekamer in Boscotondo en te bekijken via www.helmond.nl onder Plannen & Projecten – Nota accommodatiebeleid)

Raadsbesluit 83
Vergadering 6 september 2011

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 juli 2011;
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

1. **In te stemmen om samen met de LEVgroep invulling te geven aan een nieuwe werkwijze ten aanzien van jongerenwerk en over te gaan tot het gefaseerd sluiten van de jongerenaccommodaties;**
2. **Jongerencentrum Orion niet meer terug te bouwen;**
3. **De resterende middelen van het krediet van jongerencentrum Orion ad. € 450.000,-- beschikbaar te stellen voor de uitvoering van 'Heroverweging Maatschappelijke Accommodaties'.**
4. **Het college de raad tweemaal per jaar te laten informeren over voortgang en financiële gevolgen door middel van de bestuursrapportages (Berap).**

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 6 september 2011.

De raad voornoemd,
De voorzitter,

de griffier,